

Integrationsplan för Staffanstorps kommun

Möjligheter och eget ansvar

Staffanstorps kommun ska ge möjligheter och underlätta för dem som kommer från utlandet och väljer att bosätta sig här att komma in i det svenska samhället. Men med dessa möjligheter följer skyldigheter. Ansvaret ligger på den enskilde att utbilda sig, skaffa jobb, bli självförsörjande, lära sig språket och att följa de regler och lagar som råder i Sverige.

Invandrare är inget enhetligt kollektiv, utan enskilda människor med olika ursprung, utbildningsbakgrund, erfarenheter och förutsättningar. Men vad som gäller alla som kommer hit är att för att integrationen ska lyckas krävs såväl samhällets stöd som den enskildes delaktighet och vilja att bli en del av det svenska samhället.

Diskriminering och rasism står i strid med våra demokratiska värderingar och ska aldrig tolereras. Kommunen har ett ansvar för att människor behandlas lika, oavsett härkomst. Den som kommer hit har i sin tur att respektera de värderingar som råder här, till exempel den enskildes rätt till självbestämmande och människors lika värde.

Föreliggande integrationsplan lyfter särskilt fram betydelsen av utbildning, relevanta kunskaper i det svenska språket och om det svenska samhället samt vikten av arbete och självförsörjning. Kommunens skyldigheter och den enskildes ansvar går hand i hand. Därför inför vi den 29 maj 2019 en integrationspakt som tydligt anger den nyanländes rättigheter och skyldigheter, liksom kommunens rättigheter och skyldigheter.

Christian Sonesson
Kommunstyrelsens ordförande

1. Inledning

Staffanstorps kommun har under några år tagit emot ensamkommande unga. Under 2016 kom en ny målgrupp att anvisas kommunen. Den 1 mars 2016 trädde ny lagstiftning i kraft - lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Lagen innebär att Staffanstorps kommun kommer att anvisas nyanlända som beviljats uppehållstillstånd.

Integrationsplanen beskriver hur kommunen arbetar med integrationsfrågor utifrån lagstiftning, reglementen, riktlinjer och nämndernas verksamhetsmål. Målgrupp för integrationsplanen är *nyanlända*, det vill säga nyanlända invandrare som beviljats uppehållstillstånd – kan vara vuxen, eller barn med medföljande förälder eller annan legal vårdnadshavare.

Målet med integrationsplanen är att nå en så bra integration som möjligt genom

- att de nyanlända under etableringsperioden blir självförsörjande med egen bostad
- att de nyanlända blir en integrerad del av Staffanstorps kommun
- att detta sker på ett för kommunen ekonomiskt hållbart sätt
- att samarbete mellan de offentliga, privata och ideella sektorerna ökar
- att, de kommuninvånare som vill, medverkar i integrationsarbetet och att kommunen kan tillvarata detta engagemang
- att definiera integrationspliktens innebörd för båda parter, kommunen och den nyanlände

Den politiska ledningen följer ansvarsområdena genom respektive nämnd, med kommunstyrelsen som ansvarig för samordning och etablering, det kommunövergripande bostads- och samhällsplaneringsansvaret samt de arbetsmarknadspolitiska frågorna. Uppföljning av integrationsplanen sker till kommunstyrelsen samt arbetsmarknadsnämnden.

2. Kommunens ansvar och uppdrag för nyanlända

Ett flertal myndigheter och andra aktörer är delaktiga för olika delområden i mottagande, etablering och integrationsprocessen av nyanlända. Det kommunala uppdraget kan förenklat beskrivas enligt nedan:

- Boende för de nyanlända som anvisas till kommunen genom Migrationsverket.
- Vid behov praktisk hjälp i samband med bosättningen, t ex i samband med mottagandet hämta personer, visa bostad, ge information om tvättstuga, hemförsäkring, el-avtal m m
  - Förskola och skola
  - Utbildning i svenska för invandrare (SFI)
  - Vuxenutbildning
  - Samhällsorientering
  - Vid behov kompletterande försörjningsstöd
  - Rehabiliteringsplan, för de med nedsatt prestationsförmåga dvs 25 % eller mindre
  - Andra insatser enligt socialtjänstlagen (SoL)

3. Integrationsplikt

De nyanlända har ett eget ansvar för sin integration och har skyldigheter i relation till kommunen. I Flyktingkonventionens artikel 2 stipuleras flyktingens ansvar att anpassa sig till sitt nya hemland genom att iaktta lagar, regler, normer och värderingar. Detta betonar Staffanstorps kommun genom integrationsplikten. Integrationsplikten innebär följande:

- a) Den nyanlände följer det individuella etableringsprogram som han eller hon fått upprättad
- b) Den nyanlände deltar i SFI-undervisning och lär sig svenska
- c) Den nyanlände gör sig anställningsbar
- d) Den nyanlände deltar i samhällsorienterande undervisning och lär sig förstå och respektera det svenska samhället och svenska värderingar
- e) Den nyanlände söker och finner ett eget boende

Integrationsplikten är att förstå som ett kontrakt mellan kommunen och den nyanlände. Om den nyanlände underlåter att fullfölja någon del av integrationsplikten kommer sanktioner att vidtas. Han eller hon kan förlora delar av eller hela sin rätt till ekonomiskt och annat bistånd, i enlighet med Socialtjänstlagens 4 kap (angående rätten till bistånd) 5 §: ”Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 §, får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas. Detsamma gäller om han eller hon utan godtagbart skäl uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten”.

Kommunen kan dock inte påverka Etableringsersättningen. Däremot kan kommunen påverka andra

ersättningar och andra rättigheter och förmåner. Exempelvis kan kontraktstiden på av kommunen anvisad bostad kortas.

4. Etablering

Kommunens uppdrag är att underlätta för nyanlända att skapa en grund till en ny tillvaro och till ett nytt hem. Så långt det är möjligt ska redan befintliga strukturer användas och arbetet ska bygga på människors engagemang i lokalsamhället.

Kvaliteten i arbetet med etablering av nyanlända ska skapa en stabilitet i mottagandet. När man har bosatt sig i Staffanstorps kommun ska man också vilja stanna kvar.

Samordnare på kommunen ska fungera som samhällsguider med uppdraget att ge hjälp till självhjälp. Nyanlända kommuninvånare kommer att möta olika delar av kommunen såsom skolan, biblioteket, familjecentralen och socialkontoret.

Mottagandet ska inom alla områden präglas av en välkomnade och konstruktiv anda med målet att skapa en trygg tillvaro genom att bidra till den lärprocess som det innebär att finna sig tillrätta i ett nytt hemland.

Den som önskar ska kunna få en värdfamilj eller en kontaktperson för att man tidigt ska känna en samhörighet med lokalsamhället. Det ger också en ökad möjlighet att ställa konkreta frågor om praktiska saker till en medborgare som inte är knuten till kommunens förvaltningar. Boendevägledare inrättas för att stötta den nyanlände i dennes sökande efter egen bostad.

4.1. Etableringsprocessen för nyanlända

Första fasen – anvisning, max 2 månader

1. Integrationssamordnare tar emot information från Migrationsverket då en person/familj blir anvisad till Staffanstorps kommun. Vid detta tillfälle har personen fått information och accepterat Staffanstorp som anvisningskommun.
2. Bostadskoordinator undersöker bostadsalternativ och meddelar Migrationsverket.
3. Integrationssamordnaren inleder kontakt med anvisad person/familj via mail/brev med information om bostad och hur man tar sig till kommunen, skolor, arbetsplatser mm skickas ut. Information inhämtas från de nyanlända om dem själva.

4. De nyanlända får information om hur de folkbokför sig.

Andra fasen – ankomst till kommunen

5. Migrationsverket hjälper till att boka resa till kommunen. Migrationsverket bestämmer mötesplats och tid med integrationssamordnare.
6. Ankomst till kommunen, nyanländ tas emot av integrationssamordnaren som visar bostaden, kontrakt tecknas. Integrationssamordnaren informerar om hur man ställer sig i kö till hyreslägenhet. Den nyanlände informeras om att bostadskontraktet är tidsbegränsat och att han/hon har ansvar för att skaffa egen bostad innan kontraktet löper ut.
7. Integrationssamordnaren hjälper till med att inhandla första förnödenheter, visar praktiskt exempelvis hur tvättmaskin mm fungerar. Integrationssamordnaren överlämnar och går igenom information om Staffanstorps kommun, bussar, bibliotek, kontaktpersoner o.s.v.
8. När folkbokföring är registrerad bokas tid för möte med handläggare på Arbetsförmedlingen, som ansvarar för etableringsprogram för den nyanlände.
9. Integrationssamordnaren arbetar aktivt som komplement till Arbetsförmedlingen för att skapa/hitta praktikplatser.

Kommunens målsättning är att nyanlända ska vara en integrerad del i kommunen innan etableringsperioden är slut. Etableringsprogrammet, som upprättas mellan individen och arbetsförmedlingen, är det styrande dokumentet för nyanländas planering av arbete och egen försörjning. Etableringsprogrammet har krav på deltagande och beskriver de planerade aktiviteterna och vilka aktörer som levererar aktiviteterna. Exempel på insatser är arbetsträning med handledning, nystartsjobb, praktik, etableringskurs vid Folkhögskola.

De obligatoriska aktiviteterna i etableringsprogrammet, SFI och samhällsorientering ansvarar kommunen för. Dessa två aktiviteter ska erbjudas individen snarast. Kommunen meddelar arbetsförmedlingen om nyanländ med etableringsprogram inte deltar i SFI-undervisningen. Vid ansökan om försörjningsstöd ställer kommunen krav på att nyanlända med etableringsprogram aktivt deltar i sin etableringsplans genomförande, i enlighet med integrationsplikten.

Nedanstående gäller under förutsättning att personen är folkbokförd i Staffanstorps kommun:

Fakta om etableringsansvaret

Arbetsförmedlingen har det samordnande ansvaret för etableringen av nyanlända som har fått uppehållstillstånd. När en person fått uppehållstillstånd har han eller hon ett etableringssamtal med en arbetsförmedlare. Etableringssamtalen ska leda fram till ett beslut om etableringsplan. Det beslutet ska fattas senast inom två månader efter beviljat uppehållstillstånd eller inresa i landet för de personer som fått sitt uppehållstillstånd beviljat innan inresa.

Kommunen har ansvar för mottagande, bostadsförsörjning, undervisning i svenska (SFI), samhällsorientering och annan vuxenutbildning, skola, barnomsorg och insatser inom det sociala området.

5. Arbete och självförsörjning i stället för bidrag

Arbete och därmed egen försörjning är grunden för ett gott och självständigt liv. Det är utgångspunkten för att vara en aktiv del av samhället. Sysslolöshet leder till passivitet och i förlängningen till utanförskap.

Att arbeta är ett snabbspår till att lära sig svenska. Varje person som anländer till Sverige har med sig erfarenheter och kunskaper. Att utreda anställningsbarheten utgör basen för att gå vidare med ett individuellt handlingsprogram som snarast ska leda till sysselsättning. Om personen inte är omedelbart anställningsbar ska fokus vara att rätta till bristerna: det kan handla om svenskundervisning, kompletterande utbildning, validering, lärlingsplats etc.

Arbetsförmedlingen har ansvaret för kartläggning och handlingsprogram. Arbetsförmedlingen har möjlighet att matcha med orter och arbetsgivare där kompetensen efterfrågas. Staffanstorp ska därför samverka med arbetsförmedlingen och det lokala näringslivet för att nyanländas kompetenser och erfarenheter ska matchas med rekryteringsbehoven hos företag som är verksamma i kommunen. Bostäder för nyanlända ska prioriteras där kollektivtrafiken medger pendling till arbete.

Staffanstorp är en företagarrort. Arbetsförmedlingen ska i samverkan med näringslivet bjuda in till miljöer som inspirerar till nya yrkesval och tilläggskompetenser. Nyanländas entreprenörskap kan tas till vara genom mentorskap och värd företag. Kommunen ska också engagera sig i de möjligheter som skapas för nyanlända att starta företag utan ett svenskt medborgarskap.

De nyanlända som redan har en god utbildning måste få chansen att få den validerad så att man snabbt kan få verka inom sitt kompetensområde. Kommunen kan bidra till att öka chansen att få kombinera praktik och svenskstudier för en snabbare väg till såväl jobb som goda kunskaper i svenska. Den nya form av SFI som kallas "Yrkes-SFI" och som har inriktningen att nyanlända snabbt ska komma i arbete är exempel på en väg till självförsörjning.

Fakta om försörjning

Den som deltar i etableringsuppdraget har en etableringsplan som är en individuell handlingsplan. Syftet är att så snabbt som möjligt lära sig svenska, komma närmare arbetsmarknaden och klara sin egen försörjning. Under två års tid kan den som är nyanländ ta del av olika insatser, som utbildning eller praktik.

Arbetsförmedlingen beslutar om etableringsersättning som sedan betalas ut av Försäkringskassan. Den som omfattas av etableringsinsatserna har rätt till ersättning. Etableringsersättningen betalas ut från och med att etableringsplanen upprättas och gäller under den tid personen deltar i aktiviteterna i planen. Försäkringskassa kan besluta om tilläggsersättningar och bostadsersättning.

6. Bostäder

Ett tryggt och ändamålsenligt boende är grunden för att finna sig tillrätta på en ny bostadsort. Staffanstorps vill använda det befintliga beståndet och inte skapa tillfälliga lösningar som håller lägre kvalitet. Det är också av vikt att inte skapa en koncentration av boenden för nyanlända utan att genom en samverkan med fastighetsägare tillgodose nyanländas behov med rätt typ av boende.

Kommunen anmäler till Migrationsverket vilka boenden som finns att tillgå. Eftersom arbetsförmedlingen också har möjlighet att matcha mot hur arbetsmarknaden ser ut på orten är en tät dialog med det lokala näringslivet en förutsättning för god etablering för de nyanlända.

Kommunstyrelsen fattar beslut om strategi för bostadsförsörjning för nyanlända och det dokumentet utgör en bilaga till denna plan.

Fakta om ansvaret att ordna boende

Den som har fått uppehållstillstånd, och ska tillhöra etableringsuppdraget, kan vända sig till Arbetsförmedlingen för att få hjälp med bosättning i en kommun. Syftet med bosättningen är att matcha den nyanländes kompetens mot den arbetsmarknad som finns i kommunen. De flesta ordnar dock bostäder på egen hand.

7. Skola för kunskap

För att unga personer så fort som möjligt ska kunna komma in i samhället är det av stor vikt att de skyndsamt påbörjar sin skolgång och att de lär sig det svenska språket. Skolstarten ska ske snarast i samband med bosättningen i Staffanstorp. Varje skola ansvarar för att ta emot nyanlända barn inom sitt område.

Ambitionen är en klassplacering med barn i samma ålder och att närhetsprincipen ska bestämma vilken skola man ska gå i, men andra faktorer kan påverka och individuella bedömningar måste ske.

Utbildningsnämnden ansvarar för att regler och riktlinjer tas fram för mottagande av nyanlända barn i förskola, grundskola samt introduktionsprogram. För vuxna med behov av SFI eller annan kompletterande utbildning ansvarar Arbetsmarknadsnämnden.

Studieförbund och föreningar kan vara goda komplement till skolan i både språkintröduktion och språkträning.

Skolan har också en viktig roll som samlingspunkt för hela den nyanlända familjen. Föräldrar kan träffa andra föräldrar i den öppna förskolan. Skolan och förskolan är viktiga arbetsplatser för praktik för intröduktion till ett yrke och för språkträning, dock måste först samma typ av prövning göras som i normala fall exempelvis utdrag ur belastningsregistret.

Fakta om skolgång

Skolan är skyldig att göra en bedömning av nyanlända elevers kunskaper. Alla nyanlända grundskolebarn ska enligt lag vara kartlagda inom två månader utifrån ett kartläggningsmaterial. Personal på skolan ansvarar för kartläggningen. Bedömningen ska genomföras så att rektorn kan fatta beslut om placering av en nyanländ elev i årskurs och undervisningsgrupp inom två månader från att hon eller han skrivits in i svenska skolan.

8. Kultur- och fritidsliv bidrar till att nyanlända snabbare kan ta del av det svenska samhället

Staffanstorp har ett rikt föreningsliv som kan bidra på flera sätt till att nyanlända snabbare kan ta del av det svenska samhället, dess normer och kultur. Att ha ett aktivt fritidsliv bidrar till att knyta nya kontakter, komma in i ett sammanhang på bostadsorten och inte minst att kunna praktisera och utveckla de nyvunna kunskaperna i svenska språket.

Idrottsföreningarna har en viktig roll i att bidra till en god hälsa genom regelbunden motion. Deltagandet i en idrottsförenings verksamhet skapar rutiner och ger goda möjligheter att knyta nya kontakter med andra verksamma inom idrotten. De nyanlända som redan utövar en idrott kan idrottens språk och att delta i idrottsverksamhet öppnar kommunikationsvägar.

Kommunens kulturföreningar har en lika viktig roll i att skapa sammanhang och glädje i att dela kulturupplevelser med andra. Fritidsgårdarnas verksamheter vänder sig till alla ungdomar i Staffanstorp och kan fånga upp olika fritidsintressen.

Skolan kan samordna möten mellan föreningarna i Staffanstorp och de nyanlända där föreningar kan presentera sig för familjerna, och där de kan få möjlighet att prova på olika idrotts- och kulturaktiviteter. Om eleverna vill fortsätta med en specifik idrotts- och kulturaktivitet får de hjälp att kontakta aktuell förening och skolan kan fungera som en sluss ut i föreningslivet. Vissa nyanlända barn vet vilken fritidssysselsättning de vill ha och då kan skolan och klasskamrater hjälpa dem rätt.

9. Övrigt

Radikalisering

Förebyggande av radikalisering och våldsfrämjande extremism handlar till stor del om att minska individers känsla av utanförskap och frustration. En väg är att erbjuda naturliga ”bra” platser för individerna att skaffa sin nya tillhörighet. Detta kan vara inom skola, arbete, föreningsliv idrott osv. Arbetet mot radikalisering måste ingå i den ordinarie strukturen runt individen, där ungdomar i riskzonen för att hamna i ett problematiskt beteende uppmärksammas. Skola, socialtjänst, föreningsliv, alla de platser och personer som möter ungdomarna bör ha basala kunskaper och känna till tecken och symboler som pekar på att en person kan finnas i en radikaliseringsprocess. Särskilda utbildningsinsatser för kommunen ger basala kunskaper kring ämnet. Målgrupper är lärare, socialsekreterare, sjukvårdspersonal, fritidsledare, personal i offentliga verksamheter etc. Föräldrar och vårdnadshavare bör också rustas med information och verktyg så att de känner igen symboler och tecken så att man vet när man ska bli orolig. Om någon känner oro för en viss individ ska det finnas en uttalad väg in i kommunen dit man kan vända sig med sin oro. Sådan oro ska alltid generera ett tips till polisen. Information om vem man vänder sig till kommer att läggas ut på kommunens hemsida.

Engagemang

Det ska vara lätt för de medborgare, företag och föreningar som vill engagera sig i ett gott mottagande av nyanlända i Staffanstorp. I kommunen finns en integrationssamordnare och information finns samlad på kommunens hemsida.

Hedersförtryck

Hedersförtryck utgör ett allvarligt hot mot individens frihet och rättigheter och kan ta sig uttryck i könsstymning, barnåktenskap och tvångsäktenskap. I en hedersetisk kontext utövas kontroll över framförallt flickor och kvinnor där hon förhindras att göra egna val och delta i vissa aktiviteter, exempelvis sexualundervisning i skolan eller besök i simhallen. Genom utbildningsinsatser för personal i skola och barnomsorg görs berörd personal medveten om problematiken så att denna upptäcks och kan motverkas.

Flickor och pojkar, män och kvinnor har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter och ska delta i undervisning och yrkesliv på lika villkor. Det är viktiga svenska värderingar som bör omfattas av alla som lever och bor här.

Därför tillmötesgår inte kommunens verksamheter önskemål om exempelvis separata badtider för män och kvinnor eller könsuppdelad undervisning och accepterar inte heller slöjor på barn i förskola och grundskolan.

Övriga dokument

Kommunens planerade åtgärder och aktiviteter presenteras årligen i en handlingsplan som fastställs av kommunstyrelsen.

Som bilaga till detta dokument finns en strategi för boende för nyanlända.

